ČESKÁ REPUBLIKA

U S N E S E N Í

Ú s t a v n í h o s o u d u

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Hulmáka (soudce zpravodaje) a soudce Jana Svatoně a soudkyně Daniely Zemanové o ústavní stížnosti stěžovatelky **Petry J.**, bytem xxx, zastoupené JUDr. Lenkou Příkazskou, advokátkou, sídlem Vodičkova 710/31, Praha 1 – Nové Město, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. prosince 2024 č. j. 8 Co 246/2024-100 a usnesení Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 25. října 2024 č. j. 16 C 135/2024-64, za účasti **Krajského soudu v Ostravě** a **Okresního soudu v Novém Jičíně**, jako účastníků řízení, a obchodní společnosti **MJS Engineering, s. r. o.**, sídlem Dolní 1082, Štramberk, a **Pavla J.**, bytem xxx, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

I.
Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka se ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí obecných soudů. Stěžovatelka tvrdí, že napadená rozhodnutí porušují její ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), resp. právo na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a právo vlastnit majetek podle čl. 11 Listiny, resp. na ochranu vlastnictví podle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě.

2. Z ústavní stížnosti a jejích příloh vyplývá, že v řízení o zaplacení částky vedeném mezi vedlejšími účastníky byl stěžovatelce napadeným usnesením Okresního soudu v Novém Jičíně (dále jen „okresní soud“), uložen předběžným opatřením zákaz nakládat s vymezenými nemovitostmi v jejím vlastnictví. Podle okresního soudu vedlejší účastnice jako žalobkyně osvědčila, že má pohledávku vůči vedlejšímu účastníkovi z titulu ručitelského závazku, jež byl součástí smlouvy o zápůjčce. Poté, co vyplatila zápůjčku, vedlejší účastník uzavřel se stěžovatelkou (jeho manželkou) formou notářského zápisu zúžení společného jmění manželů (dále jen „SJM“) s tím, že nemovitosti tvořící SJM připadly do výlučného vlastnictví stěžovatelky. Stěžovatelka nemovitosti nabízí prostřednictvím realitní kanceláře k prodeji. Podle okresního soudu proto bylo třeba zatímně upravit poměry, protože byla důvodná obava, že by budoucí výkon rozhodnutí byl ohrožen.

3. Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) usnesení okresního soudu potvrdil. Vyšel přitom z jeho zjištění a uzavřel, že vedlejší účastnice může uspokojit svou pohledávku z věcí, které dříve patřily do SJM, stejně jako by k zúžení SJM nedošlo. Podle něj lze manželce dlužníka předběžným opatřením uložit zákaz nakládání s jejím majetkem, může-li být použit k úhradě dluhu jejího manžela. Vedlejší účastnice prokázala nutnost zatímní úpravy poměrů. Musí se tak jednat o společný dluh a pak může nastoupit režim § 733 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Vedlejší účastník má vůči vedlejší účastnici dluh a přitom se zbavuje majetku. Vzhledem k osvědčení existence dohod o úpravě majetkových poměrů lze po stěžovatelce spravedlivě žádat uložení povinnosti nenakládat s vymezenými nemovitostmi.

II.
Argumentace stěžovatelky

4. Stěžovatelka zdůraznila, že předběžným opatřením lze uložit povinnost někomu jinému než účastníku řízení, tj. „třetí osobě nezúčastněné na meritorním řízení“ jen tehdy, lze-li to po něm spravedlivě žádat. Z odborné literatury pak plyne, že pouze tehdy, je-li to nutné pro splnění povinnosti uložené účastníku. Předběžným opatřením proto není možné uložit povinnost jiné osobě než účastníku řízení, aniž by zároveň byla nějaká povinnost uložena přímo účastníku. Napadená usnesení jsou projevem svévole obecných soudů a nejsou řádně odůvodněna. Nevyplývá z nich, z jakého důvodu jsou podle soudů naplněny podmínky § 76 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ani proč se neuplatní závěry usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 12. 2018 sp. zn. 14 Cmo 383/2018. Ustanovení § 733 občanského zákoníku, její manželství s vedlejším účastníkem a uzavření dohody o zúžení SJM nejsou dostatečným důvodem pro omezení vlastnického práva stěžovatelky. Okresní soud ani nezdůvodnil aplikovatelnost tohoto ustanovení a rozsah, v jakém se může vedlejší účastnice z majetku stěžovatelky uspokojit.

5. Z napadeného usnesení krajského soudu (bod 14) ani není jednoznačně zřejmé, zda jde o pouhou interpretaci § 710 občanského zákoníku, kterou pak krajský soud neaplikuje a nevyvozuje z ní žádné právní závěry, anebo o právní závěr v právě

posuzované věci. Pokud by šlo o pouhou interpretaci normy, neobsahuje napadené usnesení žádný právní závěr o tom, zda dluh spadá do SJM stěžovatelky a jejího manžela, či nikoliv. Pokud by šlo o právní závěr, tak je v extrémním nesouladu se skutkovými zjištěními, neboť stěžovatelka vyjádřila nesouhlas se závazkem převzatým vedlejším účastníkem. To ostatně sama vedlejší účastnice uvedla v návrhu na uložení předběžného opatření. Z rozhodnutí krajského soudu není ani zřejmé, jaké okolnosti měla vedlejší účastnice osvědčit a jaké prokázat, a zda tak učinila. Obecné soudy ani nevysvětlily, jak a čím byla prokázána potřeba zatímně upravit poměry, resp. který ze zákonných důvodů byl v právě posuzované věci naplněn. Obecné soudy pouze nekriticky převzaly tvrzení vedlejší účastnice. Omezení dispozice s předmětnými nemovitostmi je navíc vzhledem k žalované částce a hodnotě nemovitostí zjevně nepřiměřeným zásahem do jejích poměrů. Tím se obecné soudy vůbec nezabývaly.

III.
Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

6. Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla napadená rozhodnutí vydána. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

IV.
Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

7. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Není součástí soustavy obecných soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a zásadně není oprávněn zasahovat do jejich rozhodovací činnosti (srov. čl. 83 a čl. 90 Ústavy). V řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) proti rozhodnutí obecných soudů tedy není další přezkumnou instancí.

8. V právě posuzované věci se stěžovatelka domáhá zrušení předběžných opatření. Předběžná opatření přitom do práv a povinností účastníků zasahují nikoli konečným způsobem a není jimi prejudikován konečný výsledek sporu. Ústavní soud do takových rozhodnutí zpravidla nezasahuje. Přesto i ta jsou způsobilá zasáhnout do základních práv a svobod účastníků řízení a lze je podrobit ústavněprávnímu přezkumu v rámci tzv. omezeného testu ústavnosti [viz např. nálezy ze dne 19. 7. 2022 sp. zn. I. ÚS 3150/21 (N 91/113 SbNU 94), bod 16, nebo ze dne 8. 8. 2013 sp. zn. III. ÚS 52/13 (N 144/70 SbNU 347)]. V rámci něj posuzuje, zda rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem

(čl. 38 odst. 1 Listiny) a není projevem svévole dle čl. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2, odst. 3 Listiny [např. nálezy ze dne 13. 3. 2024 sp. zn. III. ÚS 2606/23, bod 17, nebo ze dne 10. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171)].

9. Předběžné opatření bylo vydáno příslušným orgánem (soudem). Zbývá tak posoudit, zda mělo zákonný podklad, a zda jeho vydání nebylo projevem svévole. Rozhodná úprava je obsažena zejména v § 102 ve spojení s § 76 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Z ní vyplývá, že i třetí osobě může být povinnost předběžným opatřením uložena, lze-li to na ní spravedlivě žádat. Obecné soudy naplnění uvedeného požadavku s odkazem na osvědčení rozhodných skutečností odůvodnily § 733 občanského zákoníku. Jde přitom o ustanovení, jehož následkem je možnost věřitele uspokojit se ze SJM v rozsahu, jako by k modifikaci majetkového režimu nedošlo. Podle soudu tak byly osvědčeny okolnosti, jejichž prokázání by vedlo k možnosti uspokojit dluh i z nemovitostí stěžovatelky. Zároveň jsou podle okresního soudu tyto nemovitosti nabízeny k prodeji a je tak důvodná obava, že by budoucí výkon rozhodnutí byl ohrožen. Lze uzavřít, že úvaha obecných soudů není svévolná a vychází z právní úpravy citované v napadených rozhodnutích.

10. Námitka stěžovatelky, která s odkazem na odbornou literaturu a judikaturu vrchních soudů uvádí, že předběžné opatření nelze uložit třetí osobě, aniž by bylo uloženo účastníku řízení, na tom nic nemění. Jde o podmínku, jež přímo ze zákona nevyplývá a je dovozena jeho výkladem. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že není úkolem Ústavního soudu hodnotit, zda je soudní interpretace podústavního práva správná. K tomu je určen systém opravných prostředků. Odchýlí-li se však obecný soud zjevně od obecně uznávaných interpretačních metod, vykročí ze své ústavní role [nález ze dne 11. 9. 2024 sp. zn. Pl. ÚS 23/24, bod 48]. V právě posuzované věci je podstatné, že nejde o uložení povinnosti třetí osobě bez vazby na hmotné právo (§ 733 občanského zákoníku). Z něho vyplývají účinky ve vztahu ke stěžovatelce, a to i bez uplatnění v nalézacím řízení. Pokud tak obecné soudy ospravedlnění (ve smyslu § 76 odst. 2 občanského soudního řádu) pro poskytnutí ochrany předběžným opatřením zdůvodnily § 733 občanského zákoníku, jde o výklad práva, který bez dalšího nevykračuje z ústavněprávních mantinelů. Stěžovatelkou zmiňované rozhodnutí vrchního soudu vychází ze skutkově odlišné věci.

11. Se stěžovatelkou lze souhlasit, že napadené usnesení krajského soudu v některých částech není zcela interpretačně jednoznačné. Zejména pak v části, kde krajský soud jako podmínku pro uložení předběžného opatření uvedl existenci společného dluhu. Tyto nedostatky však nedosahují intenzity, která by porušila stěžovatelčina ústavně zaručená práva. Z rozhodnutí nevyplývají žádné okolnosti svědčící o tom, že žalovaný dluh byl dluhem společným (jak by se mohlo zdát z bodu 17 napadeného usnesení krajského soudu). K takovému závěru okresní soud nedospěl a ani krajský soud v bodě 19, ve kterém shrnuje rozhodné skutkové okolnosti, nic podobného nezmiňuje a nezkoumá. Ústavní soud již dříve uvedl, že v samotných dílčích formálních pochybeních, spočívajících výhradně v určité nekonzistenci odůvodnění napadeného rozhodnutí, nemůže spočívat důvod jeho kasace, a to zejména s přihlédnutím ke shora uvedené okolnosti tzv. omezeného testu ústavnosti v případě rozhodování obecných soudů

o předběžných opatřeních [srov. nález ze dne 11. 8. 2020 sp. zn. III. ÚS 1121/20 (N 163/101 SbNU 132), bod 24].

12. Vzhledem k omezenému testu ústavnosti na výše uvedeném závěru nic nemění ani ostatní námitky stěžovatelky. Ústavní soud nesdílí její názor o nerozlišování mezi osvědčenými a prokázanými skutečnostmi. Napadené usnesení okresního soudu mezi oběma pojmy i terminologicky rozlišuje. Vychází z toho, že nárok vedlejší účastnice je osvědčen. Zároveň z jeho rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti považoval za prokázané (zejm. bod 4 a násl. napadeného usnesení okresního soudu), ze kterých podle jeho hodnocení vyplývá obava, že budoucí výkon rozhodnutí bude ohrožen (že podíly na nemovitosti mají podle notářského zápisu připadnout stěžovatelce, a že nemovitosti jsou nabízeny k prodeji). Stejně tak Ústavní soud nepřihlédl ani k námitce absence posouzení přiměřenosti uložené povinnosti, která je ostatně materiálně nepřípustná, neboť ji stěžovatelka neuvedla v podaném (a Ústavnímu soudu spolu s ústavní stížností předloženém) odvolání [srov. např. nález ze dne 6. 9. 2016 sp. zn. II. ÚS 3383/14 (N 163/82 SbNU 565), bod 10, usnesení ze dne 25. 3. 2020 sp. zn. II. ÚS 316/20, nebo ze dne 22. 6. 2021 sp. zn. IV. ÚS 1721/20, bod 37].

13. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud neshledal žádné porušení ústavně zaručených základních práv a svobod stěžovatelky, odmítl její ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 15. května 2025

Milan Hulmák v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Andrea Kovaříková